

han inspirat l'obra *Ugliness* de l'artista Justin Mullins, que podem veure a la imatge anterior. Com comenta l'autor sobre la seva obra, el títol «Lletgesa» es va triar perquè aquest era el sentiment d'una part de la comunitat matemàtica envers la demostració del teorema dels quatre colors: ofenia el seu sentit estètic i la trobaven lletja, bàsicament perquè no aportava

El teatre a Barcelona

Pep Bujosa

Associació Catalana de GeoGebra

En aquest article vull fer un repàs a la cartellera teatral de Barcelona per comentar i recomanar algunes obres, tenint en compte la data aproximada que aquesta revista arribarà a les vostres mans. No vol ser una llista exhaustiva i les recomanacions són molt personals, però, en tot cas, intentaré argumentar el motiu de la meua tria.

Obres d'autors clàssics

Entenc per autor clàssic aquell que, encara que no és contemporani, és un referent per al teatre actual per diferents motius. D'aquesta manera, d'acord amb aquesta definició hi podem trobar autors de l'època clàssica grega, però també altres autors d'èpoques històriques més recents.

Un clar exemple d'autor clàssic és **Eurípides** (485–406 aC). Les seves tragèdies tracten de llegendes i esdeveniments de la mitologia d'un temps llunyà i també de les crueltats de la guerra.

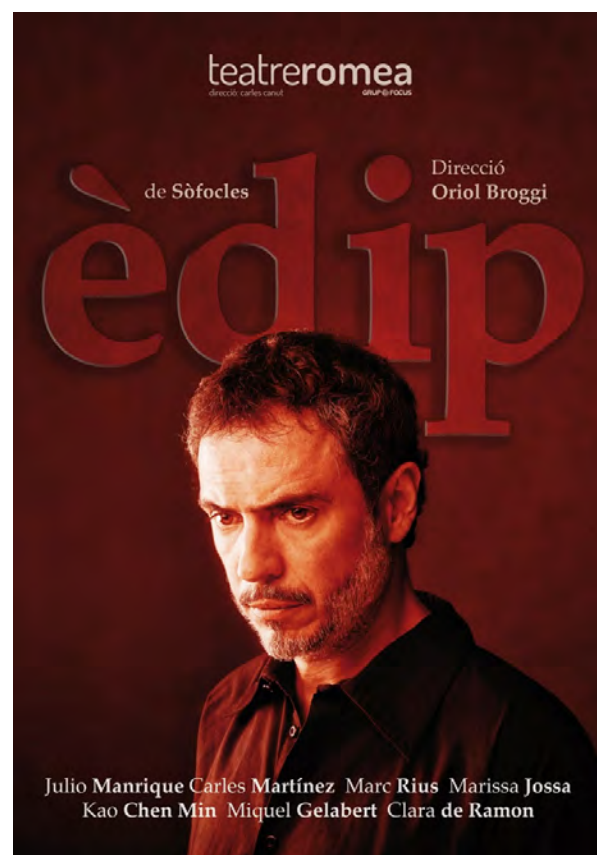
De l'11 de març al 12 de maig podem veure al Teatre Lliure una versió de Lluís Pascual i d'Alberto Conejero de *Medea*, obra que va escriure Eurípides cap al 431 aC. La dirigeix Lluís Pascual, amb un repartiment molt interessant format per Andreu Benito, Roger Coma, Andrés Herrera i Emma Vilarasau, que fa el paper de Medea. En aquesta obra es tracta el tema de la desigualtat entre homes i dones i explica la venjança de Medea davant la injustícia del poder.

Simultàniament i per pocs dies, només del 20 al 25 de març, estarà en cartell al Romea *Troyanas*, una altra de les obres de

llum sobre el motiu pel qual el nombre quatre fos tan especial.

Actualment ja hi ha altres grans teoremes matemàtics que també s'han demostrat amb l'ajuda de l'ordinador. El dia en què escriurem un enunciat matemàtic en un ordinador i ens dirà si és cert o fals està cada vegada més a prop.

l'autor grec. És una versió també d'Alberto Conejero, dirigida per Carme Portaceli, amb Aitana Sánchez Gijón, Míriam Iscla i Pepa Flores en els papers principals. En aquest cas, l'autor ens mostra els desatres de la guerra i identifica les dones com les seves principals víctimes. Aquest espectacle ja va ser presentat en el Grec 2017 i té una gran bellesa plàstica.

L'altre autor grec que trobem a la cartellera és **Sòfocles** (496–405 aC). És considerat el millor dels dramaturgs grecs. Va transformar l'esperit de la tragèdia. A partir d'ell, encara que la religió i la moral van continuar sent

els principals temes dramàtics, la voluntat, les decisions i el destí dels individus van passar a ocupar el centre d'interès.

Al Romea, del 4 d'abril al 20 de maig, podrem gaudir d'**Èdip**, una de les obres més conegudes de Sòfocles. Dirigida per Oriol Brogi i interpretada per Julio Manrique (Èdip), Carles Martínez, Marc Rius, Marissa Jossa, Kao Chen Min, Miquel Gelabert i Clara de Ramon. Recordem que Oriol Broggi va dirigir, precisament, *Incendis*, l'obra *Wajdi Mouwad*, que vaig referenciar en el número 40 d'aquesta revista. És, sens dubte, una de les estrenes més esperades de la temporada.

El proper autor que comentaré és **William Shakespeare**, segurament el millor autor teatral de tots els temps. Va néixer el 26 d'abril de 1564 i va morir 23 d'abril de 1616, segons el calendari julià, o el 3 de maig de 1616, segons el calendari gregorià, que ja era vigent a bona part d'Europa però no a Anglaterra. En total va escriure 38 obres i va canviar totalment el teatre europeu. Després de més de 400 anys, és un autor molt actual i el més representat. Fins i tot, unes 300 pel·lícules s'han basat en obres seves, adaptant-les directament o agafant estructures i idees dels seus arguments, com, per exemple, *Campanadas a medianoche* d'Orson Wells sobre *Enric IV*, *Enric V* i *Les*

alegres comares de Windsor; *Trono de sangre* de Kurosawa sobre *Macbeth*; *West Side Story* de Jerome Robbins i Robert Wise sobre *Romeu i Julieta*; *Ran* de Kurosawa sobre *El rei Lear*, o *El rey León* de Rob Minkoff sobre *Hamlet*.

En aquest final de temporada, la Seca-Espai Brossa presenta versions de tres obres de Shakespeare. Són tres muntatges innovadors que tenen molt bona pinta. En primer lloc, **Macbeth**, que estarà en cartell fins a l'11 de febrer. La companyia Teatrebrik adapta l'obra a un món hostil, un desert d'un temps postapocalíptic, amb escassetat d'aigua i on els enfrontaments per la supervivència se succeïxen. A continuació, i a la mateixa sala, ens arriba **La tempesta**, considerada el testament artístic de Shakespeare. Serà representada del 4 d'abril al 6 de maig per la companyia Projecte Ingenu, que ja ha demostrat una gran experiència en posades en escena d'altres obres de l'autor anglès, com *Hamlet* i *Romeu i Julieta*. Finalment, ens arribarà **Otel·lo**, que representarà la companyia Les Antonietes del 30 de maig al 24 de juny a la mateixa sala.

Si avancem en el temps, ens trobem un clàssic del segle XIX, que també serà present en la programació dels propers mesos. Em refereixo a l'autor irlandès **Oscar Wilde** (1854–1900). El Teatre Nacional presenta **La importància de ser Frank** del 3 de maig al 10 de juny. Precisament, només tres mesos després d'haver estrenat aquesta comèdia, Oscar Wilde va ser condemnat a dos anys de presó per pràctiques homosexuals. L'escriptor, que ja no es refaria d'un cop tan dur, havia denunciat sovint la hipocresia d'una societat cada cop més conservadora i controladora sobre la intimitat dels seus ciutadans. Una hipocresia que, de manera premonitòria, esdevindria la protagonista d'aquesta deliciosa obra mestra sobre els embolics amorosos de dos joves britànics i les seves secretes dobles vides. Serà dirigida per David Selves i amb un repartiment format per Laura Conejero, Miki Esparbé, Mia Esteve, Paula Jornet, Paula Malia, Norbert Martínez i David Verdager.

Un altre dels clàssics que trobem en aquest recorregut és **Àngel Guimerà** (1845–1924) amb l'obra **Sol solet**, dirigida per Carlota Subirós. La podem veure al Teatre Nacional del 8 de març al 8 d'abril. La directora torna a acostar-se al teatre d'Àngel Guimerà per

capbussar-se aquesta vegada en una de les obres més tèrboles i desconegudes del dramaturg, on la poderosa vitalitat sexual de la seva protagonista dona lloc al naixement d'un dels personatges femenins més fascinants del teatre català. Serà interpretada per Mercè Arànega, Laura Aubert, Javier Beltran, Pepo Blasco, Roger Casamajor i Ramon Pujol.

Adaptacions curioses

A continuació, us presento dues adaptacions teatrals de novel·les ben conegudes que es representaran a Barcelona. Al Teatre Goya podem veure, fins al 4 de març, l'adaptació que ha fet Juan Cavestany de *Moby Dick* de Herman Melville i que dirigeix Andrés Lima. Un dels principals al·licients d'aquesta representació és l'actuació de Josep Maria Pou en el paper del capità Ahab.

Una altra adaptació destacable és la que ha fet Guillem Morales de la novel·la *Frankenstein* de Mary Shelley, que dirigirà Carme Portacelli al Teatre Nacional fins al 25 de març. En el repartiment trobem Joel Joan, Àngel Llàcer, Lluís Marco, Albert Triola, Magda Puig i Pere Vallribera.

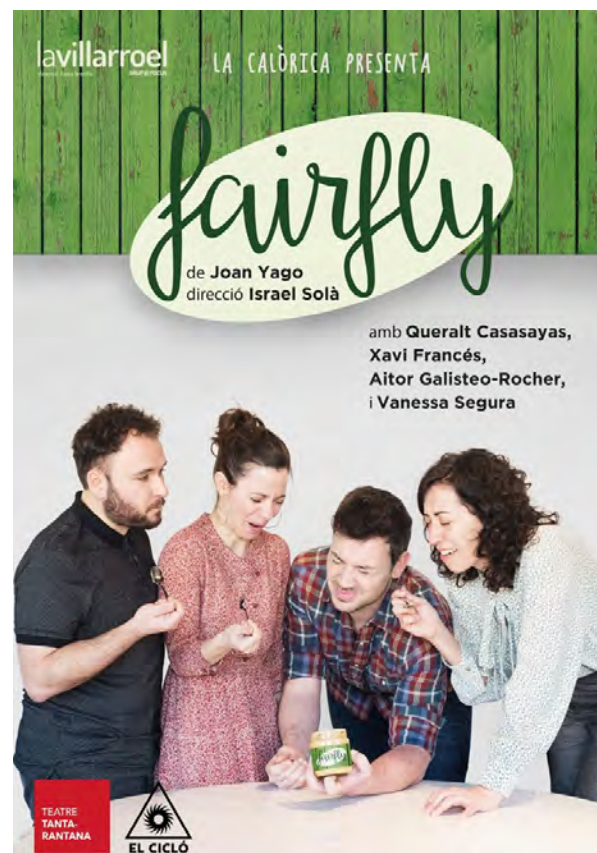
Obres d'autors contemporanis

Passo ara a destacar algunes obres d'autors contemporanis que podem veure.

El Teatre Lliure presenta, fins al 18 de març, *Si mireu el vent d'on ve* (*Comfort me with apples*) de Nell Leyshon amb dramatúrgia de Marc Rosich, dirigida per Fernando Bernués i amb Clàudia Cos, Eduard Farelo, Lluís Marquès, Laura López i Emma Vilarasau.

També al Lliure podem veure, des del 21 de març fins al 14 d'abril, *El sistema solar* de

Mariana de Althaus, dirigida per Carol López i protagonitzada per Nausica Bonnín, Aina Clotet, Marc Clotet i Guillermo Toledo.

Més endavant, del 7 al 30 de juny, al mateix Lliure, ens retrobem amb una reposició molt esperada. Es tracta de *In Memoriam. La quinta del biberó*, escrita i dirigida per Lluís Pascual. En aquesta emotiva obra, l'autor ens relata la història d'un grup de nois que van ser enviats a la batalla de l'Ebre quan tenien només 17 anys. Podrem gaudir de la interpretació de joves talents de la Kompanyia del Lliure, com Joan Amargós, Enric Auquer, Quim Àvila, Eduardo Lloveras, Lluís Marquès i Joan Solé.

Una menció especial ha de tenir l'obra que dirigirà Ferran Utzet, matemàtic, al qual vaig entrevistar en el número 39 d'aquesta revista. Es tracta de *Sopa de pollastre amb ordi*, escrita el 1956 pel dramaturg anglès Arnold Wesker. Descriu la vida de la família Kahn entre el 1936 i el 1956, jueus de classe obrera, comunistes convençuts, que veuran com els seus ideals es van erosionant amb el pas del temps.

L'obra que, de ben segur, tindrà un contingut més matemàtic és *El misteri de Fermat*

escrita i dirigida per Albert Alemany i que es podrà veure al Teatre Almeria a partir del 9 d'abril.

Per acabar aquesta selecció tan personal, ho vull fer amb una gran comèdia. Es tracta de *Fairfly* de Joan Yago, dirigida per Israel Solà. Després de l'èxit de la temporada passada, es torna a representar i es podrà veure del 17 de maig al 17 de juny a la Sala Villarroel.

Relat breu: La meitat de la coca

Gemma Brunat
Correctora i traductora

—Papa, quina meitat de la coca vols?, la grossa o la petita?

—Filla meva, això és impossible.

Era impossible en el seu cap matemàtic —amb un somriure, esclar—. No crec que gaires mortals m'haguessin fet notar la incoherència. Suposo que vaig tocar l'ase. Però no li faltava raó, al meu pare.

El meu pare em demana que li revisi un article o un capítol d'un llibre. Mira, t'has deixat un accent. Goita, crec que puntuat així s'entendrà millor. Té, un ball de lletres. Em sembla que aquí convé reordenar la frase. «Ostres, quina badada», fa, dolgut. «I tant, gràcies», respon de vegades. «Oh, no, no, això ha de quedar així», diu també, «per això i per allò altre». Debatem, sí. Però el text és clar i endreçat.

Hi ha majúscules i minúscules en cursiva. Lletres gregues. Superíndexs i subíndexs. Trencats, parèntesis, claus, claudàtors. Funcions, equacions, expansions, sèries, conjunts, polinomis, polígons, triangles, circumferències. Què n'entenc? Res. Gairebé res —fa vergonya, la incultura—.

Penso que ben sovint a les pel·lícules o als còmics veiem símbols i raonaments matemàtics que omplen bafarades i pissarres sense deixar espais en blanc, tot ben amuntegat, un núvol de gargots atapeïts i abarrotats, un garbuix descomunal, atordidor i envitricollat per transmetre la complexitat i la impenetrabilitat d'aquest món de savis. I, en canvi, que polits que són aquests textos. Proposició, demostració, lema, demostració, lema, corol·lari, remarca. Com formigues obedients que avancen en filera, un

És una comèdia molt divertida que ens mostra les dificultats que tenen uns joves emprenadors plens d'ideals per obrir-se camí en un món dominat per unes multinacions sense escrúpols. Està interpretada per Queralt Casasayas, Xavi Francés, Aitor Galisteo-Rocher i Vanessa Segura. Són quatre actors joves que, amb una gran vitalitat, mantenen perfectament el ritme i fan que la representació sigui inoblidable.

pas darrere l'altre. I res de floritures supèrflues. D'acord amb tal cosa, si es dona això, aleshores allò, és a dir que tal altra cosa, per tant, vet aquí la conclusió. No n'entens res, però hi intueixes la bellesa de l'ordre. La bellesa de l'ordre dels rodets de fils de colors ben arreglerats a l'expositor de la merceria en harmonia cromàtica. Cap garbuix.

Recordo expressions que sortien de la boca d'uns pares matemàtics i s'escolaven a les orelles dels fills. Una habitació no estava desendreçada, sinó que tenia un grau elevat d'entropia. No es volia una porció petita de pastís, sinó un èpsilon. I després hi ha aquell plugim terminològic i antroponímic que tan sols forma damunt teu una primíssima capa superficial, amb prou presència perquè la notis, però massa fina perquè et xopi fins al moll de l'os. I és així com faig meus, tots barrejats en un calaix de mals endreços, els grafs de Cayley, els determinants, la teoria de jocs, el teorema de l'amistat, Emmy Noether, el tercer problema de Hilbert.

Això és el que conservo de les matemàtiques: l'admiració sincera per la condícia i un popurri d'expressions pràcticament sense context.

O potser no. Potser no saps que ensumes matemàtiques inconscientment, com ensumes l'olor de casa teva —que només saps percebre quan obres la porta després de ser fora uns quants dies—. Veig aquell professor d'universitat, fa tants anys, que en tornar-me un treball corregit va apuntar: «M'agrada com escrius, perquè dius només el que cal.» Veig el meu company de despatx, que va fer un silenci